Sfântul apostol şi evanghelist Marcu şi Sfântul cuvios Vasile de la Poiana Mărului

(25 aprilie)

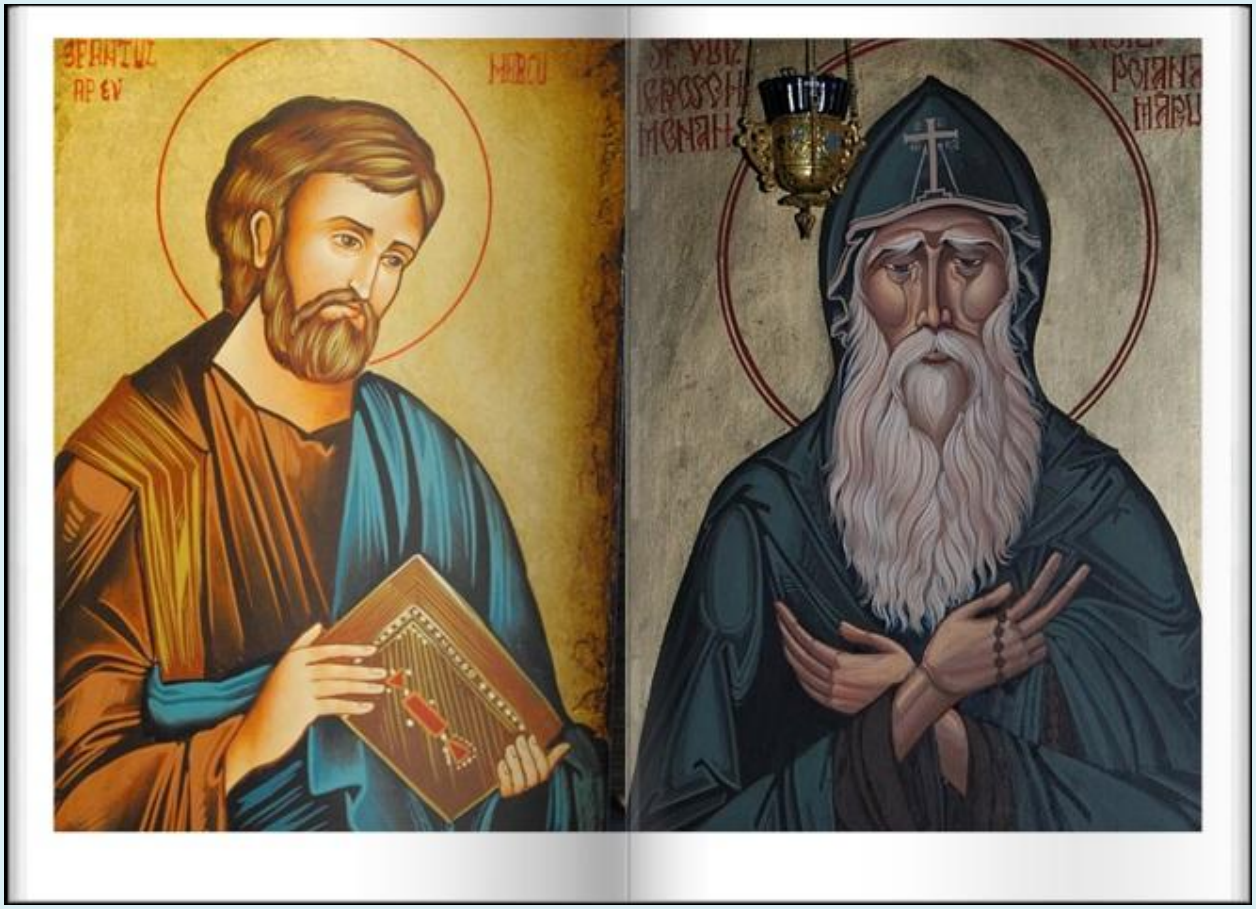

Materiale despre Sfântul apostol şi evanghelist Marcu:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf.%20ap.%20%C5%9Fi%20evanghelist%20Marcu

https://archive.org/details/@steaemy?query=apostol+Marcu

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=Marcu

***

Materiale despre Sfântul cuvios Vasile de la Poiana Mărului:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf.%20cuv.%20%20Vasile%20de%20la%20Poiana%20M%C4%83rului%20(25%20apr)

https://archive.org/details/@steaemy?query=Vasile+de+la+Poiana+M%C4%83rului

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=Vasile+de+la+Poiana+M%C4%83rului

&&&

Sfântul, gloriosul și mult slăvitul apostol și evanghelist Marcu este autorul Evangheliei după Marcu, însoțitorul apostolului Pavel (așa cum se povestește în Faptele Apostolilor), și se numără printre cei șaptezeci de Apostoli. Adesea este numit Ioan Marcu, și este considerat fondatorul Bisericii Alexandriei, totodată fiind și primul ei papă. Ca urmare, el este venerat în mod deosebit de Biserica din Alexandria (coptă) ca fondator al ei. Simbolul său de evanghelist este un leu. Biserica îl prăznuiește la 25 aprilie, la 27 aprilie și 27 septembrie împreună cu Aristarh și Zina, la 30 octombrie împreună cu Tertie, Iust, Artema și Cleopa și la 4 ianuarie împreună cu cei șaptezeci.

***

Sfântul Vasile de la Poiana Mărului s-a născut în părţile Rusiei, unde a început viaţa monahală. Din cauza prigoanei împotriva creştinilor, s-a refugiat în Ţările Române şi se stabileşte la Mănăstirea Dălhăuţi, unde, nu peste multă vreme, a fost ales stareţ timp de 20 de ani. După aceea, împreună cu 12 ucenici se retrage la Schitul Poiana Mărului din Munţii Buzăului. Prin ucenicii săi, a fost ctitorul a numeroase schituri şi mănăstiri din această parte a ţării (Trăisteni, Răţeşti, Ciolanu, Rogozu, Coteşti, Găvanu etc.).

„Când l-am văzut, L-am proslăvit pe Dumnezeu din tot sufletul meu că m-a învrednicit pe mine nevrednicul să văd un bărbat aşa de sfânt. Acest bărbat plăcut lui Dumnezeu era în vremea aceea neîntrecut şi fără egal între toţi în înţelegerea dumnezeieştilor Scripturi, a învăţăturilor de Dumnezeu purtătorilor Părinţi, în judecata duhovnicească şi în ştiinţa atotdesăvârşită a Sfintelor Canoane ale Sfintei Biserici şi în înţelegerea dreptelor tâlcuiri. Vestea despre învăţătura lui şi despre povăţuirile lui plăcute lui Dumnezeu pe calea mântuirii se dusese pretutindeni“, îl caracteriza Sfântul Paisie Velicikovski pe mentorul şi duhovnicul său Sfântul Vasile de la Poiana Mărului.

A trecut la Domnul la 25 aprilie 1767. În 1842 au fost descoperite sfintele sale moaşte, de faţă fiind şi Sfântul Antipa de la Calapodeşti.

Canon de rugăciune către Sfântul apostol şi evanghelist Marcu

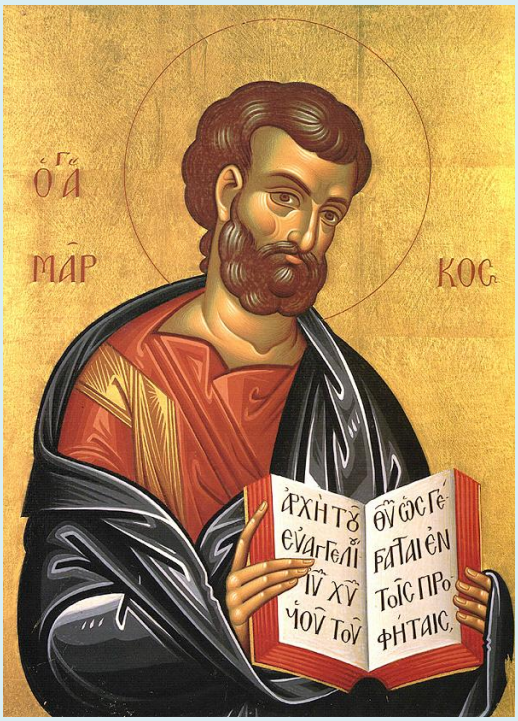

Troparul Sfântului apostol şi evanghelist Marcu, glasul al 3-lea: Învăţat fiind de apostolul Petru, te-ai făcut apostol al lui Hristos şi ca un soare ai strălucit marginilor, podoaba alexandrinilor ai fost, fericite, căci prin tine Egiptul s-a eliberat de înşelăciune şi ca un stâlp al Bisericii, prin învăţătura ta cea evanghelică pe toţi ai luminat. Pentru aceasta luminat cinstind, pomenirea ta prăznuim, de Dumnezeu grăitorule Sfinte apostole Marcu; roagă pe Dumnezeu Cel Înduplecat prin tine, să dăruiască iertare de greşeli sufletelor noastre.

Cântarea 1

Irmos: Dreapta ta cea purtătoare de biruinţă, cu dumnezeiască cuviinţă, întru tărie s-a prea mărit. Că aceasta nemuritoare, ca o puternică a toate, pe potrivnici a zdrobit, israelitenilor prin adânc cale nouă făcându-le.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe apostolul Marcu văzătorul de Dumnezeu lăudându-l, chem harul Duhului, ca, insuflându-mi mie luminat, să-mi gonească neştiinţa şi dumnezeiască bogăţie de înţelepciune să-mi dăruiască.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe al tău de Dumnezeu grăitor, cu lumina harului luminându-l, l-ai trimis lumii Mântuitorule, Cuvinte al lui Dumnezeu, ca un pricinuitor al celor bune, care a Ta venire nouă ne-a binevestit.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Apostolului Petru cel înţelept ucenic fiind şi îmbogăţindu-te cu a aceluia primire de fiu, Sfinte apostole Marcu cel întru tot cântat, tăinuitor te-ai arătat Tainelor lui Hristos şi împreună moştenitor Măririi Lui te-ai făcut.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Cel ce pe egipteni în adânc i-ai înecat, în nor şezând, Acela a venit din tine, Preacurată, la egipteni mai pe urmă şi prin apostolul Marcu pe aceia din înşelăciune i-a izbăvit.

Cântarea a 3-a

Irmos: Însuţi Cel ce ştii neputinţa firii omeneşti şi după milostivire Te-ai închipuit într-însa, încinge-mă cu putere de sus, ca să strig Ţie: Sfântă este Biserica cea însufleţită a Slavei Tale celei nepovestite, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe Tine, Hristoase, Înţelepciunea cea Ipostatnică, care Te-ai arătat la toată lumea, Stăpâne şi viaţă ai dăruit şi pe oameni i-ai luminat, Te-a propovăduit, cu razele Tale fiind strălucit, slujitorul Tău, apostolul Marcu, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Izvorul înţelepciunii cel pururea curgător primindu-l Hristoase, însuşi văzătorul Tău, apostolul Marcu, ca un râu vuind, a udat marginile pământului cu lumina cunoştinţei de Dumnezeu, arătând proorocia Ta cea adevărată, Iubitorule de oameni.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Apostolului Petru urmând, înţelepte, ca un ucenic al lui, înţelepţeşte ai aşezat Evanghelia, lumina teologiei luând de la dânsul, apostole şi venirea lui Dumnezeu în Trup ai vestit-o prea luminat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

În braţe fecioreşti de demult fiind purtat, altarele Egiptului cele diavoleşti Tu le-ai sfărâmat şi la aceasta iarăşi ai trimis pe Sfântul Marcu să facă pe toţi să cunoască Întruparea Ta şi Dumnezeiască Taina Ta, Hristoase al meu.

Cântarea a 4-a

Irmos: Munte umbrit cu harul cel dumnezeiesc, privindu-te Avacum, cu ochii cei de departe văzători, mai înainte a vestit pe Sfântul lui Israel, ce vrea să iasă din tine, spre mântuirea şi înnoirea noastră.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

În tot pământul a ieşit vestirea ta şi la marginile lumii cu strălucire puterea cuvintelor tale, înţelepte, precum zice David, luminat propovăduieşte mântuirea şi înnoirea noastră.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe dumnezeiescul şi prea înţeleptul Marcu, ca pe un propovăduitor şi tainic învăţător al harului, cel ce a vestit tuturor Lumina cea neapusă şi cu razele propovăduirii sale a luminat lumea, cu cântări să-l lăudăm.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Picioarele tale, după proorocie, s-au înfrumuseţat, căci ai binevestit nouă luminat Pacea cea mai presus de cuvânt, de Dumnezeu primite, care prin Trup s-a arătat marginilor, spre mântuirea şi înnoirea noastră.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Pe Norul cel fecioresc Cuvântul fiind purtat, sfaturile egiptenilor şi gândurile cele împotriva lui Dumnezeu nebune socotindu-le, le-a stricat prin învăţăturile dumnezeiescului Marcu, ca un Milosârd, spre mântuirea şi înnoirea noastră.

Cântarea a 5-a

Irmos: Cel ce ai luminat cu luminarea venirii Tale, Hristoase şi ai făcut să strălucească cu Crucea Ta marginile lumii, luminează cu lumina cunoştinţei dumnezeirii Tale inimile tuturor celor ce Te laudă cu dreaptă credinţă.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Picat-ai dulceaţa dreptei credinţe din dumnezeieştile ploi ale cuvintelor tale, arătându-te cu harul, peste tot fiind strălucit, luminat cu razele Soarelui celui înţelegător, prea fericite Marcu, de Dumnezeu primite.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Din Casa Domnului izvor ai ieşit şi adăpi inimile cele uscate cu apele Duhului din destul, învăţând ca să aducă rod în loc de nerodire, apostole.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Tu al marelui apostol Petru fiu ai fost şi cu învăţăturile lui fiind luminat totdeauna, sufletele celor ce au venit la tine cu căldură le-ai luminat, apostole al Domnului, Sfinte Marcu.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Ca un Om Născut din Fecioară, egiptenilor Te-ai arătat, Hristoase, Cel ce ai strălucit din Tatăl mai înainte de zidirea lumii; cărora pe apostolul Marcu l-ai uns, ca să-i înveţe pe ei înţelepteşte Tainele cunoştinţei de Dumnezeu.

Cântarea a 6-a

Irmos: Înconjuratu-ne-a pe noi adâncul cel de dedesubt şi nu avem scăpare; socotitu-ne-am ca oile de junghiere; mântuieşte pe poporul Tău, Dumnezeul nostru, că Tu eşti celor neputincioşi Tărie şi Îndreptare.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pogorât-ai sprânceana celor fărădelege, Doamne şi ocara cea mândră ai smerit, pe apostolul Tău arătându-l purtător de biruinţă cu puterea Ta. Că Tu eşti Tăria celor neputincioşi şi îndreptarea.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cununa nădejdii, mărite, cu care acum ne încununăm, ai propovăduit-o cu cuvintele tale, pe Ziditorul făpturii, Cel spre mărirea noastră arătat în firea trupului, înţelepte apostole Marcu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Petru apostolul, mărite, pe tine luminat cu taină te-a învăţat de ai scris cinstita Evanghelie, arătându-te slujitor al harului, că tu ne-ai tâlcuit nouă lumina cunoştinţei de Dumnezeu.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Egiptul cel ce era mai înainte întru întuneric, Doamne, prin Fecioara, Dumnezeiasca Maică, l-ai luminat, ca un Prunc mergând la el şi ai surpat capiştile lui cu învăţăturile apostolului Marcu, de Dumnezeu grăitorul, Iubitorule de oameni.

Condac, glasul al 4-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Harul Duhului primind dintru înălţime, împletirile ritorilor le-ai stricat, apostole şi pe toţi păgânii vânându-i, vrednicule de laudă, Sfinte apostole Marcu, Stăpânului tău i-ai adus, propovăduind dumnezeiasca Evanghelie.

Condac, glasul al 4-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Arătându-te săditură a apostolului Petru de Dumnezeu sădită şi mucenic tare şi tăinuitor şi apostol al lui Hristos, ai vărsat marea învăţăturilor şi lumea ai veselit, apostole Marcu, rugându-te să ne mântuiască pe noi.

Cântarea a 7-a

Irmos: Pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cuptor înţelegător te cunoaştem credincioşii; că precum a mântuit pe cei trei tineri Cel Preaînalt şi pe mine tot omul, în pântecele tău m-a înnoit Dumnezeul părinţilor, Cel Lăudat şi prea slăvit.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu dumnezeieştile fulgere fiind aprins, cu răsfrângerile cele luminoase cu Taină le-ai răspuns în schimb, prea fericite apostole Marcu, că ai propovăduit pe Cuvântul Cel fără de trup a fi Întrupat, pe Dumnezeul părinţilor Cel Lăudat şi prea slăvit.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu Puterile cele dumnezeieşti lucrătoare, Atotfăcătorule, pe ucenicul cel de Dumnezeu grăitor într-armându-l, făcător de minuni pe el l-ai săvârşit, că bolile a alungat şi neputinţele a vindecat, propovăduindu-Te pe Tine Dumnezeu Cel Lăudat şi prea slăvit.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe mai marele cetei apostolilor avându-l învăţător, pe dumnezeiescul Petru, următorilor lui te-ai arătat, că toată plinirea Bisericii ai îndreptat, lăudând pe Dumnezeul părinţilor Cel Lăudat şi prea slăvit.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Stâlp în Egipt scrisoarea Evangheliei tale însuţi ai pus-o, Celui ce S-a născut fără de sămânţă din Dumnezeiasca Maică, urmând cuvintelor proorocului Isaia, prea lăudate, vestind pe Dumnezeul părinţilor Cel Lăudat şi prea slăvit.

Cântarea a 8-a

Irmos: Tinerii cei grăitori...

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe Cuvântul Cel Născut din Tatăl mai înainte de toţi vecii, pe Hristos, care S-a îmbrăcat în firea omenească, L-ai propovăduit, mărite şi ai strigat: toate făpturile pe Domnul lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe Hristos, Cel ce S-a dat Însuşi pe Sine Răscumpărare pentru păcatul nostru şi prin patimă a ridicat pe cei căzuţi, L-ai prea slăvit, mărite şi ai strigat: toate făpturile pe Domnul lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Învăţăturii apostolului Petru celei înţelepte, Sfinte apostole Marcu, plecându-te prea înţelepţeşte prin scrisori ai tâlcuit cinstita Evanghelie credincioşilor, celor ce strigă: toate făpturile pe Domnul lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Ca pe un Prunc purtând Fecioara pe Emanuel, a venit la egipteni, cărora ca o stea luminoasă Sfântul Marcu a fost trimis, care a strigat: toate făpturile pe Domnul lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Irmosul:

Să lăudăm bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Tinerii cei grăitori de Dumnezeu, în cuptor călcând cu văpaia cea de foc şi rătăcirea, au cântat: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Cântarea a 9-a

Irmos: Chipul naşterii tale celei curate, l-a arătat rugul cel ce ardea nears. Şi acum te rugăm ca să stingi cuptorul ispitelor, cel sălbăticit asupra noastră, ca să te mărim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, fără încetare.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ajungând la Izvorul cel neajuns al strălucirii celei întreit luminătoare, de Dumnezeu grăitorule, mai curat şi mai limpede te desfătezi cu îndumnezeirea cea mai presus de gând, împreună cu îngerii dănţuind neîncetat, prea sfinţitule.

Stih: ***Sfinte apostole şi evanghelist Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Făcându-te părtaş învăţăturii apostolului Petru şi dumnezeieştii propovăduiri, în cereştile Corturi locuieşti împreună cu dânsul, de Dumnezeu grăitorule, fericite; cu care împreună te rogi pentru noi, Sfinte apostole Marcu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Lumina cea Întreit Unită şi iarăşi cu minune Întreită întru Unime ai propovăduit-o cu bună credinţă, prea înţelepte apostole Marcu, fiind luminat cu raza harului. Pentru aceasta te rugăm: roagă-te pururea pentru noi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Sfântul Marcu, cinstitul apostol, arhiereu s-a dăruit egiptenilor, la care ca un Prunc a venit Întrupându-Se din curata Fecioară, dumnezeiasca Maică, Domnul Slavei, pe care lăudându-L Îl slăvim.

Sedelna, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Surpând semeţia cea idolească şi doritor de Patimile Mântuitorului, apostole Marcu, din cer te-ai arătat lumii, izvorând tuturor minuni şi ai fost învăţător nea-murilor. Pentru aceasta întru cântări lăudând şi cu credinţă mărind, după vred-nicie cinstim pomenirea ta, de Dumnezeu grăitorule, prea bogate; roagă-te lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşeli să dăruiască celor ce cu dragoste cinstesc sfântă pomenirea ta.

Sedelna, glasul 1. **Podobie:** Mormântul Tău, Mântuitorule, ostaşii străjuindu-l, morţi s-au făcut de strălucirea îngerului ce s-a arătat, care a vestit femeilor Învierea. Pe Tine Te mărim, Pierzătorul stricăciunii, la Tine cădem, Cel ce ai înviat din mormânt la Unul Dumnezeul nostru.

La înălţimea virtuţilor suindu-te, dumnezeiescule apostol Marcu, ne-ai turnat nouă Tainele cele mari ale dogmelor celor de mântuire, dumnezeiesc propovăduitor făcându-te. Pentru aceasta cu credinţă te rugăm pe tine, prea fericite, slobozeşte-ne pe noi de tot necazul de păcate şi de primejdii.

Mitropolitul Augustin de Florina - Omilie la pomenirea Sfântului evanghelist Marcu

Astăzi, iubiţii mei, este sărbătoarea evanghelistului Marcu. Ce ştim despre el? Să deschidem Sinaxarele ca să aflăm cele referitoare la viaţa lui.

***

Dascăl şi părinte duhovnicesc al evanghelistului Marcu a fost Sfântul apostol Petru. Cu câte a auzit din gura lui a scris o Evanghelie, Evanghelia după Marcu.

Sfântul Marcu a propovăduit Evanghelia în timpul cezarului Tiberiu, care a împărăţit din anul 14 până în anul 37 d.H. A propovăduit în tot Egiptul, în Libia, în Varvariki şi în Pentapole.

A fost primul episcop al Alexandriei între anii 42-62 d.H. Acolo a rămas şi acolo a fost martirizat pentru dragostea sa faţă de Hristos.

A avut râvnă pentru Biserică şi pentru predicarea Evangheliei. Propovăduia poporului. Hirotonea clerici aleşi şi le împărtăşea sfânta flacără a credinţei.

Întotdeauna Biserica are nevoie de preoţi înflăcăraţi şi râvnitori. Este nevoie de preoţi cum erau odată, în primele secole ale creştinismului. Să fie oameni curaţi, smeriţi, familişti. Aceştia au valoare şi nu ceilalţi, care şi-au tuns gâtul şi bărbile şi se plimbă ca nişte caraghioşi, fiind gata să se lepede de Ortodoxie, şi să se închine catolicilor şi protestanţilor. Este nevoie de preoţi ca Sfântul Marcu, primul episcop al Alexandriei.

Aşadar, acolo a rămas Sfântul Marcu, iar prin predica sa a prins mulţi „peşti”. Aşa cum altădată dascălul său, Petru, arunca mrejele în Ghenizaret şi prindea peşte, aşa şi el, a aruncat aici mrejele lui cele duhovniceşti şi a prins mulţi creştini. Turbau idolatrii. Spuneau: „Dacă acesta va rămânea aici, pe toţi îi va face creştini… Pentru că acolo unde se ascultă Evanghelia, se cutremură diavolul.

Vreţi să vedeţi unde se face lucrare? Se poate ca un preot sau un episcop să stea ani de zile într-un singur loc şi toţi să spună: Bun, bun!… Nu-l interesează pe diavol. Însă în momentul în care îşi va ridica mâna ca să-l deranjeze pe diavol, doar ce va lua fierăstrăul să-i taie coada, atunci toţi diavolii se vor răscula ca să-l dărâme.”

Au zis, deci, închinătorii la idoli: „Acesta dacă va şedea aici, ne va distruge. Nu va rămâne nici unul cu noi”. Şi, într-adevăr, atât timp cât Evanghelistul Marcu vorbea cu oamenii şi-i învăţa, credinţa lui Hristos se răspândea continuu. De aceea, acolo unde îi învăţa, veneau închinătorii la idoli şi-l prindeau. Îl legau cu funii şi începeau să-l târască pe pământ, peste pietrele aspre. Trupul lui sângera, sângele lui vopsea pământul, mădularele lui erau rănite. Fusese şi tăiat… Aşa l-au aruncat în temniţă.

Acolo, în temniţă, îşi făcea rugăciunea. Şi noaptea, L-a văzut pe Hristos, arătându-i slava viitoare şi zicându-i: „Marcu, pace ţie!”

Evanghelistul stătea în închisoare între scorpii şi şerpi. Apoi, l-au scos, l-au biciuit din nou şi l-au târât pe pământ, timp în care toţi închinătorii la idoli, şi chiar copiii lor mici, strigau: Moarte!

În felul acesta, cu mădularele sfărâmate, şi-a dat cea din urmă a lui suflare în chip mucenicesc. Apoi, au luat trupul lui neînsufleţit şi l-au aruncat într-un loc, în Marea Alexandriei, căreia îi spuneau „a lui Vucol”. Era o stâncă singuratică, de mare adâncime. Din vârful acestei stânci, printr-o împingere, l-au aruncat jos în hău. În felul acesta, a subscris credinţa lui în Hristos.

Femeile au adunat sfintele lui moaşte cu basmale şi cearşafuri curate. Moaştele Sfântului Marcu le-am avut în Constantinopol! - Ah, îndurerată şi mucenicească Eladă! - dar au venit catolicii şi le-au furat în blestemaţii ani ai cruciadelor. Ne-au luat moaştele Sfântului Marcu, împreună cu foarte multe alte moaşte de sfinţi şi le-au dus la Roma. Acum, moaştele Sfântului Marcu se află într-un mare oraş din Italia, la Veneţia. Dar se vor întoarce într-o zi din nou în Elada, de unde le-au luat…

***

Astăzi, când Sfântul Marcu este sărbătorit şi vă vede în biserică adunaţi, este mulţumit. Dar are şi un reproş. Şi v-aş ruga, ca la anul pe vremea asta, să încercăm ca Sfântul Marcu să nu mai aibă acest reproş. Care este reproşul lui? Vă voi vorbi în pildă.

Să presupunem că aveţi o rudă în America, în Canada sau în Australia, acolo unde toţi înstrăinaţii mănâncă pâine amară. Da, pâine amară mănâncă printre străini. Aici este Rai. Treci prin păduri şi asculţi privighetorile cântând, vezi râuşoarele curgând, o vezi pe mama ta, îl vezi pe tatăl tău… Există alte lucruri mai bune decât acestea? Ce să faci cu banii? Chiar dacă ai înota în dolari, cât de important este să stai în căsuţa ta, să-ţi vezi femeia, care te iubeşte, şi pe copilaşii tăi ca pe nişte îngeraşi, nu valorează toate bogăţiile lumii!

Văd oameni dintre cei care s-au dus după bani în ţări străine. Cei mai mulţi s-au distrus. Şi-au pierdut femeile şi copiii. Apar o mulţime de divorţuri. Şi dacă-ţi pierzi femeia, satură-te şi mănâncă mărci, mănâncă dolari şi aur! Ce să faci cu ele? Omul nu este doar stomac şi pântece şi nu se satură cu acestea. Puţină humă din sfântul nostru pământ, o floricică din el, puţine lacrimi ale mamei, un zâmbet al copilului nostru, acestea valorează! Cât valorează o piatră din patria noastră nu valorează întregul New-York!

Revin, deci, şi zic: Dacă aveţi un prieten în New-York şi vă trimite o scrisoare, ce veţi face? O veţi pune la iconostas sau o veţi lăsa închisă? Nu, desigur! Dacă vine vreo scrisoare din America, mâinile mamei tremură şi o deschide imediat ce o ia din mâinile poştaşului. Dacă e vreo altă scrisoare, poate să o lase pe masă şi să o deschidă chiar după o săptămână. Dacă este însă din America şi are pe dinafară steagul american, iar înăuntru vreun cec, îi tremură mâinile.

De ce zic acestea? După cum îţi tremură mâinile când primeşti o scrisoare de la tatăl tău, de la mama ta, de la bărbatul tău, de la copiii tăi care se află în afară şi o citeşti o dată, de două şi de multe ori, şi dacă nu ştii carte alergi la vecini, ca să ţi-o citească şi o pui sub perna ta şi o săruţi, aşa se cuvine să facem şi cu Evanghelia lui Hristos.

Scrisorile de la tatăl tău şi de la copiii tăi le citeşti şi plângi. Aşadar, a lăsat şi Sfântul Marcu o scrisoare, scrisă nu cu creionul, ci cu lacrimi şi cu sânge. Această scriere a lui, care ne ridică la înălţime, făcându-ne din fiare oameni este Sfânta lui Evanghelie.

Unii au în buzunarul lor aşa-numita epistolă. Dar ce este epistola aceasta în faţa Evangheliei după Marcu? Aşadar, vă voi da un canon. Îl veţi face? Nu vă voi spune să ridicaţi munţii şi stâncile, nu vă voi pune să opriţi râurile sau să coborâţi stelele din cer. Vă voi da un mic canon. Aşadar, vă zic: până la Înălţare să citiţi toţi această scrisoare a Sfântului Marcu, adică Evanghelia după Marcu! Este a doua Evanghelie şi este cea mai mică dintre cele patru. Să o citiţi şi să vă luminaţi! Nu citiţi altele, jalnice, murdare şi necurate… care sunt murdăria diavolului. Până la Înălţare să citiţi Scrisoarea lui Marcu, care este Scrisoarea lui Dumnezeu. Dacă nu o citiţi, Sfântul Marcu va avea un reproş, faptul că aţi dispreţuit scrisoarea pe care v-a lăsat-o.

Sfinte Marcu, care eşti sărbătorit astăzi, ocroteşte-ne pe noi păcătoşii, pe episcopul prigonit, pe toţi creştinii, pe tot poporul nostru, munţii şi văile noastre, pe copiii noştri, patria noastră, pe toţi credincioşii! Să avem binecuvântarea şi rugăciunea ta! Amin.

(Omilie a Părintelui Augustin la Sfântul Marcu, Proti, Florina, 25.04.1968)

Iulian Predescu - Sfântul Marcu, apostol şi evanghelist

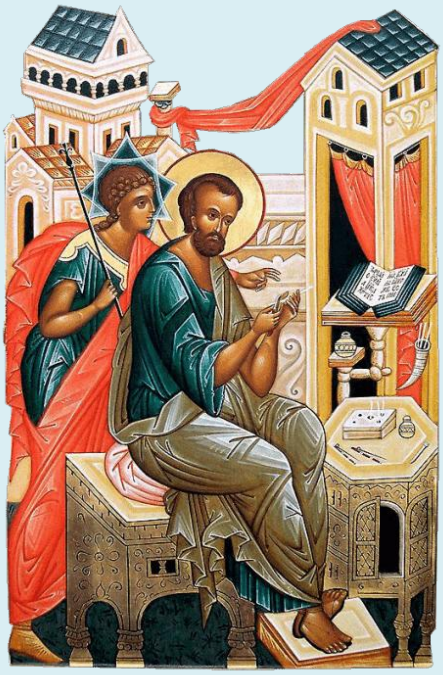

Sfântul Marcu a aşezat în scris faptele şi cuvintele de învăţătură ale Mântuitorului Iisus Hristos, adică Evanghelia Împărăţiei lui Dumnezeu. Scrierea sa, lăsată moştenire Bisericii, se bucură de aceeaşi preţuire ca şi cele întocmite de apostolii Matei, Luca şi Ioan.

Sfântul Marcu, apostolul şi evanghelistul, este prăznuit de Biserica Ortodoxă în ziua de 25 aprilie. El este întemeietorul şi ocrotitorul Patriarhiei din Alexandria.

Simbolul Evangheliei după Marcu este un leu. Acest lucru se întemeiază pe faptul că scrierea începe cu predica Sfântului Ioan Botezătorul, care strigă ca un leu în pustie. Leul se află imprimat pe blazonul Patriarhiei, pentru a arăta originea apostolică a creştinismului din această zonă a Africii.

"Arătându-te săditură a apostolului Petru de Dumnezeu sădită şi mucenic tare şi tăinuitor şi apostol al lui Hristos, ai vărsat marea învăţăturilor şi lumea ai veselit, apostole Marcu, rugându-te să ne mântuiască pe noi."

***

Sfântul Marcu apare pentru prima dată în Sfânta Scriptură cu puţine zile mai înainte de Jertfa Mântuitorului. El este omul despre care Domnul Iisus a zis:

"Mergeţi în cetate, la cutare om şi spuneţi-i: Învăţătorul zice: Timpul Meu este aproape; la tine vreau să fac Paştile, cu ucenicii Mei" (Matei 26, 18).

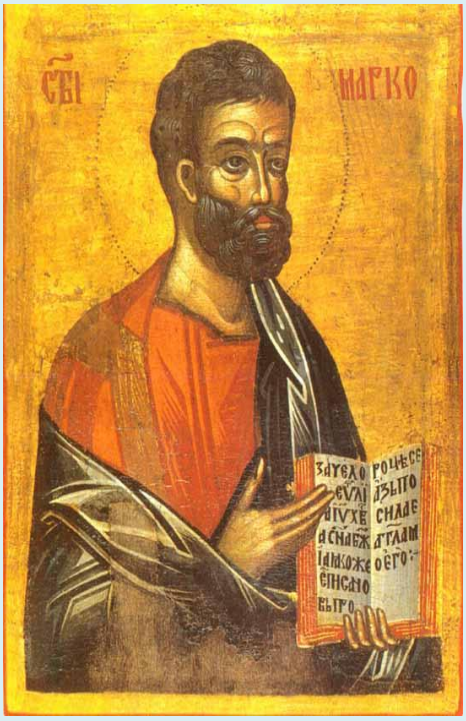

Se crede că locuinţa apostolului Marcu a fost prima biserică din Ierusalim. Aici s-au mâncat Paştile, înainte de Patimile lui Hristos, aici s-au ascuns apostolii, după Răstignirea Lui, şi tot aici au primit ei Sfântul Duh. În acest loc a venit apostolul Petru, după ce a fost scos din închisoare de un înger: "Şi, chibzuind Petru, a venit la casa Mariei, mama lui Ioan, cel numit Marcu, unde erau adunaţi mulţi şi se rugau" (Fapte 12, 12). Ioan era numele său evreiesc, iar Marcu era numele său roman.

Sfântul Marcu s-a născut în localitatea Cirene, din Pentapolis, aflată în vestul Africii. Părinţii sau erau numiţi Aristobul şi Maria, iar unchiul său era apostolul Barnaba. Evreu de neam, din seminţia lui Levi, el se trăgea dintr-o familie bogată.

După ce Iisus Hristos s-a înălţat la cer, apostolul Marcu a călătorit împreună cu Sfinţii Pavel şi Barnaba, pentru propovăduirea Evangheliei, în Antiohia, Seleucia, Cipru, Salami şi Perga Pamfiliei, de unde s-a întors la Ierusalim. După sinodul apostolic din Ierusalim, Sfântul Marcu a mers, împreună cu Barnaba, în Cipru. Mai mult, el a călătorit la Roma, împreună cu Sfântul apostol Petru, părintele său duhovnicesc. Despre faptul că Marcu i-a fost ucenic, Sfântul Petru spune: "Biserica cea aleasă din Babilon şi Marcu, fiul meu, vă îmbrăţişează" (I Petru 5, 13).

Sfântul apostol Marcu, la rugămintea stăruitoare a credincioşilor din Roma, a scris Evanghelia lui Hristos, adică a pus în scris predica Apostolilor. Se crede că, mai înainte de a o da poporului din Roma, Sfântul Marcu a luat scrierea şi a arătat-o apostolului Petru, care a binecuvântat autenticitatea ei.

Sfântul Marcu a fost numit episcop de către Sfântul apostol Petru şi a fost numărat în ceata Sfinţilor şaptezeci de apostoli ai lui Hristos. El a fost trimis la Aquileea, iar după aceea a mers în Egipt, precum spune Sfântul Simeon Metafrast: "În acea vreme, când Sfinţii apostoli s-au împărţit prin toată lumea, Sfântul Marcu, prin dumnezeiasca voie, a mers în părţile Egiptului. (...) Propovăduia cereasca învăţătură a lui Hristos şi făcea minuni mari. Pe cei bolnavi îi tămăduia, pe cei leproşi îi curăţa şi duhurile cele necurate şi cumplite le îngrozea prin cuvântul dumnezeiesc. Şi mulţi cu acea apostolească propovăduire şi facere de minuni, luminându-se, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos şi pe idoli, împreună cu capiştile, le-au lepădat şi sfărâmat şi s-au botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh."

Deşi este sigur faptul că Sfântul Marcu a propovăduit Evanghelia lui Hristos în Egipt, nu se poate vorbi însă cu aceeaşi certitudine despre petrecerea lui în cetatea Alexandria. În sinaxar se spune că el a trăit şi a murit în Alexandria, însă această tradiţie nu apare decât abia în secolul al III-lea.

***

Mergând pe firul tradiţiei, aflăm că, stricându-i-se încălţămintea, Sfântul Marcu a mers la un cizmar, pentru a o repara. Cizmarul s-a rănit tare la mână şi, pentru că a strigat către Dumnezeu, apostolul Marcu l-a vindecat în chip minunat. Pentru această minune, el l-a poftit pe Apostol în casa lui, unde a şi rămas câteva zile. Prin propovăduirea credinţei, toţi ai casei s-au botezat.

Tot mai mulţi oameni din popor au început să nu mai aducă jertfe idolilor şi să se închine lui Iisus Hristos. Când au văzut acest lucru mai-marii cetăţii, au început să-l caute pe Sfântul Marcu, spre a-l ucide. Aflând acest lucru, sfântul a rânduit în Biserică un episcop (cizmarul Anania), trei preoţi (Maleon, Sabin şi Cherdon) şi şapte diaconi. A plecat din Alexandria şi a petrecut doi ani în Pentapole. În acest timp, el a rânduit episcopi în cetăţile dimprejur. Când s-a întors în Alexandria, el a găsit o comunitate mult mai dezvoltată şi chiar o biserică, construită lângă mare, în locul numit Vucol.

Nu după multă vreme, în ziua de 24 aprilie, când se prăznuiau Paştile, pe când se afla în Biserică, Sfântul apostol Marcu a fost prins de închinătorii idolului Serapid

şi, după multe chinuri, a fost aruncat în temniţă. La miezul nopţii, însă, el a fost cercetat de un înger, care i-a zis: "Robule al lui Dumnezeu, Marcu, căpetenia sfinţilor celor din Egipt, iată, numele tău este scris în cartea vieţii din cer şi eşti numărat cu Sfinţii apostoli. Pomenirea ta nu va fi uitată în veci, vei fi împreună dănţuitor cu puterile cele de sus, arhanghelii vor primi la cer duhul tău şi moaştele tale pe pământ vor fi păzite!"

Atunci, el a înălţat lui Dumnezeu rugăciune de mulţumire, zicând: "Mulţumesc Ţie, Doamne al meu, Iisuse Hristoase, că nu m-ai lăsat pe mine, ci cu sfinţii Tăi m-ai rânduit! Rogu-mă Ţie, Stăpâne, primeşte cu pace sufletul meu şi nu mă lipsi de darul Tău." În acea clipă, Iisus Hristos i s-a arătat şi i-a binevestit, zicând: "Pace ţie, evanghelistul Meu!"

A doua zi, pe 25 aprilie, în anul 89, păgânii l-au luat pe sfânt, l-au legat de gât cu o funie şi au început a-l târî prin pietre ascuţite, zicând: "Să tragem boul la ocolul boilor!" În tot acest timp, Sfântul Marcu îi mulţumea lui Dumnezeu şi se ruga, zicând: "În mâinile Tale, Doamne, îmi dau duhul meu!" După ce l-au văzut mort, păgânii au aprins foc, pentru a arde trupul sfântului. Atunci, însă, cerul s-a întunecat şi o ploaie cu tunete a stins focul şi a alungat tot poporul.

Creştinii au biruit ploaia, au luat trupul sfântului şi l-au îngropat în biserică, într-un loc de taină. În anul 828, cinstitele moaşte ale Sfântului Marcu au fost furate de marinarii italieni şi duse în Veneţia. Doar cinstitul său cap a rămas în Alexandria. După unsprezece secole, în ziua de 22 iunie 1968, la iniţiativa patriarhului Chiril al VI-lea, o delegaţie formată din zece mitropoliţi şi episcopi a mers în Roma, la papa Paul al VI-lea, pentru a lua înapoi cinstitul trup al Sfântului apostol Marcu. Sfântul s-a întors la locul său de propovăduire în data de 24 iunie 1968.

Evanghelia după Marcu

Apostolul Marcu a pus în scris Evanghelia lui Hristos la rugămintea insistentă a credincioşilor din Roma. A fost scrisă în limba greacă, iar stilul este unul popular şi plin de amănunte. A fost scrisă pe la sfârşitul primei captivităţi a Sfântului apostol Pavel în Roma, în jurul anului 63.

Sfântul Marcu a dorit să le arate creştinilor convertiţi dintre păgâni că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu. Pentru aceasta nu pune accentul pe Vechiul Testament, nici pe învăţătura Domnului Hristos, ci pe faptele Sale minunate. Se prezintă cu multă precizie Învierea Domnului şi timpul petrecut de Domnului până la Înălţare. Este o Evanghelie a faptelor Mântuitorului.

Evanghelia după Marcu are 16 capitole. Este cea mai scurtă dintre Evanghelii. El a scris o singură Evanghelie. În introducere, Mântuitorul este prezentat ca Fiu al lui Dumnezeu. În capitolele 1-9 se descrie activitatea lui Iisus în Galileea. În capitolele 10-16 se relatează activitatea Mântuitorului în drum spre Ierusalim şi în Iudeea, încheindu-se cu Pătimirile, Moartea, Învierea şi Înălţarea Sa la cer.

Liturghia Sfântului apostol Marcu

Liturghiile de tip egiptean îşi au originea în Liturghia Sfântului apostol Marcu. Cele mai vechi forme ale acesteia ne-au fost transmise de "Evhologhiul" lui Serapion, episcop de Thmuis (secolul IV) şi de "Rânduiala bisericească egipteană". Până prin secolul al V-lea, această Liturghie s-a cunoscut în limba greacă. Apoi, din cauza ereziei monofizite, a fost tradusă în limba coptă şi pusă sub numele Sfântului Chiril al Alexandriei. Anaforaua atribuită Liturghiei Sfântului apostol Marcu este utilizată şi astăzi în Egipt, în timpul Postului mare şi al Crăciunului.

***

"Învăţat fiind de apostolul Petru, te-ai făcut apostol al lui Hristos şi ca un soare ai strălucit marginilor, podoabă alexandrinilor ai fost, fericite, căci prin tine Egiptul s-a eliberat de înşelăciune şi ca un stâlp al Bisericii, prin învăţătura ta cea Evanghelică pe toţi ai luminat. Pentru aceasta luminat cinstind, pomenirea ta prăznuim, de Dumnezeu grăitorule Sfinte apostole Marcu; roagă pe Dumnezeu Cel Înduplecat prin tine, să dăruiască iertare de greşeli sufletelor noastre."

Acatistul Sfântului cuvios Vasile de la Poiana Mărului

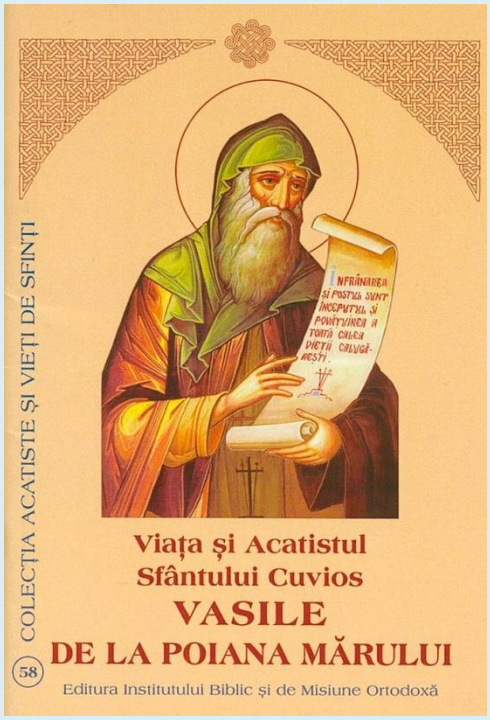

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşlueşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;

Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă, binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu

adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Troparul Sfântului cuvios Vasile de la Poiana Mărului, glasul al 8-lea: Învățătorule al dreptei cinstiri de Dumnezeu, povățuitorule al călugărilor, propovăduitorule al harului, dascălul rugăciunii minții celei cu trezvie lucrate, părinte cuvioase Vasile, roagă pururea pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

***

Condacul 1

Celui ce a fost vas curat al Duhului Sfânt, îndreptătorul călugărilor, înălțimea cea strălucită a smereniei, cumpăna cea dreaptă a înfrânării și solitorul cel tare al rugăciunii inimii, cuviosului părinte Vasile, să-i aducem rugăciuni pentru izbăvirea noastră și să-i cântăm: ***Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!***

Icosul 1

De tânăr, te-ai arătat iubitor de viață călugărească, părinte Vasile. Ai lepădat cu îndrăzneală toată grija cea lumească și cu dragoste ai pornit pe calea cea aspră a sihăstriei. Pentru aceea, cu smerenie și glas de bucurie, îți cântăm:
Bucură-te, floare bine mirositoare sădită în grădina vieții sihăstrești;
Bucură-te, cel ce pururea vorbești cu Iisus prin rugăciune;
Bucură-te, că întru nevoințe ți-ai petrecut viața călugărească;
Bucură-te, că îngerilor te-ai asemănat prin viețuire pustnicească;
Bucură-te, împreună locuitorule cu sfinții care au bine plăcut lui Dumnezeu;
Bucură-te, că din Munții Buzăului ai făcut un Athos românesc;
Bucură-te, mare iubitor și trăitor al învățăturii Sfinților Părinți;
Bucură-te, că te-ai hrănit din dumnezeieștile Scripturi;

Bucură-te, că întru tine numele lui Iisus s-a prea mărit;
Bucură-te, că pe ucenici i-ai învățat smerita viețuire;
Bucură-te, cel ce pururea te rogi lui Dumnezeu pentru noi;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 2-lea

Cine nu te va ferici pe tine, părinte Vasile, cel ce cu pricepere ai știut să alungi duhurile înșelăciunii prin viața curată și plăcută lui Dumnezeu, căci ai strălucit ca o făclie în grădina Maicii Domnului - pe pământul românesc - unde ai cântat neîncetat lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Luminător prea strălucit al călugărilor din mănăstirile românești ai fost, fericite părinte. Căci pilda faptelor și mireasma învățăturilor tale au îndreptat pe mulți către viața cea îmbunătățită a împlinirii virtuților sihăstrești. De aceea, primește și de la noi laude ca acestea:
Bucură-te, pom răsădit în grădina neamului românesc;
Bucură-te, că prin tine s-a binecuvântat pământul țării noastre;
Bucură-te, că noi, românii, te avem pururea rugător la Dumnezeu;
Bucură-te, că te-ai făcut povățuitor cinului călugăresc;
Bucură-te, că te afli în ceata celor iubitori de credință;
Bucură-te, că ți-ai îndreptat pașii spre Țara Românească;
Bucură-te, că în aceste ținuturi ai binevestit pe Dumnezeu;
Bucură-te, că ai întărit obștile mănăstirilor noastre;
Bucură-te, că pe mulți i-ai călăuzit pentru viața pustnicească;
Bucură-te, cel ce ai viețuit pe plaiurile Buzăului;
Bucură-te, că la Poiana Mărului ai fost pildă de rugăciune pentru monahi;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 3-lea

Iubitor al rugăciunii lui Iisus și trăitor în liniștea sihăstriei te-ai arătat, părinte cuvioase Vasile, și, în trup fiind, te-ai învrednicit de la Dumnezeu să te îndulcești din roadele bunătăților nepieritoare ale Împărăției Cerurilor și de vederea fericirii Raiului, cântând cu îngerii neîncetat: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Chemat de Dumnezeu la treapta preoției, cuvioase părinte Vasile, te-ai înfricoșat de această Sfântă Taină; pentru aceea, cu umilință, îți strigăm:
Bucură-te, că vrednic ai fost de harul preoției;
Bucură-te, că împreună cu îngerii ai slujit;

Bucură-te, că, prin evlavie, lui Dumnezeu te-ai dăruit;
Bucură-te, că pe mulți i-ai împărtășit de învățături dumnezeiești;
Bucură-te, că de mari daruri de la Dumnezeu te-ai învrednicit;
Bucură-te, cel ce viața ta ai închinat-o slujirii lui Hristos;
Bucură-te, că întru cele duhovnicești tu strălucești;
Bucură-te, că acum în ceruri slujești cu sfinții;
Bucură-te, cel ce ești cinstitor al preoției lui Hristos;
Bucură-te, podoaba de cinste a călugărilor evlavioși;
Bucură-te, că la Poiana Mărului de mult folos ai fost ucenicilor tăi;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 4-lea

Prin tine, cuvioase părinte, mulți călugări și credincioși au descoperit deprinderea rugăciunii lui Iisus prin care s-au umplut de harul dumnezeiesc, slăvind pe Hristos neîncetat. Pentru aceea, și noi, cu glas de mulțumire, cântăm, împreună cu toți sfinții, lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Scară duhovnicească până la cer a fost, cu adevărat, viața ta, de Dumnezeu înțelepțite; căci cu lacrimile tale nerodirea pustiului o ai lucrat, iar cu rugăciunile te-ai ridicat până la asemănarea cu Dumnezeu pe cât este cu putință oamenilor; pentru aceea, cu bucurie, îți aducem laude ca acestea:
Bucură-te, osârduitorule al neîncetatei chemări a numelui lui Iisus;
Bucură-te, că, prin rugăciune, cu duhul te-ai luminat;
Bucură-te, că sufletul tău cu Dumnezeu l-ai unit;
Bucură-te, că, prin evlavie, liniștea sufletească ai dobândit;
Bucură-te, că, prin post, trupul împotriva ispitelor ți-ai întărit;
Bucură-te, că de la tine iubirea de Dumnezeu am învățat;
Bucură-te, că ne-ai povățuit să ne rugăm Domnului cu luare-aminte;
Bucură-te, că pururea cu îngerii te-ai rugat;
Bucură-te, cel ce ai împletit rugăciunea cu munca;
Bucură-te, că pe viețuitorii schiturilor i-ai învățat smerita cugetare;
Bucură-te, cel ce la Athos pe Paisie Velicicovschi l-ai călugărit;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 5-lea

Cu bucurie, prea lăudate părinte, toate cetele călugărilor și adunarea credincioșilor săvârșesc cinstită pomenirea ta; că te-ai îmbrăcat cu fapta cea bună ca un viteaz ostaș al lui Hristos, iar cu dragostea cea adevărată ți-ai îngrădit viața ta plăcută îngerilor, care cântă împreună cu tine lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Pe îngerul cel pământesc plăcut lui Dumnezeu, pe cuviosul Vasile, să-l lăudăm, după cuviință, astăzi; în Biserica lui Hristos, cântând unele ca acestea:
Bucură-te, luceafărul de dimineață ca aurul strălucitor;
Bucură-te, purtătorule de făclie al călugărilor;
Bucură-te, mlădița cea prea frumoasă a pustiului;
Bucură-te, trandafirul cel cu bun miros al sihaștrilor;
Bucură-te, povățuitorule al celor rătăciți;
Bucură-te, cămara cea cu bun miros a pustnicești nevoințe;
Bucură-te, că ai biruit trufia trupului cea râvnitoare la cele de jos;
Bucură-te, că frumusețea vieții duhovnicești ai dorit;
Bucură-te, că, prin rugăciune, a vorbi cu Hristos te-ai învrednicit;
Bucură-te, că de vederea luminii taborice te-ai umplut;
Bucură-te, că întru tine chipul lui Hristos a rodit;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 6-lea

Ca și văzătorul de Dumnezeu Moise, ai intrat în norul cel cu adevărat înțelegător al vedeniilor și ai cunoscut că Dumnezeu Se descoperă aceluia care se leapădă de sine și lasă pe Hristos să vieze în inima și în sufletul său, iar prin Duhul Sfânt cântă neîncetat: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Prin tine, cuvioase părinte Vasile, viața călugărească de la Poiana Mărului s-a statornicit după rânduiala Athosului, unde postul și rugăciunea sunt căile desăvârșirii, pe care, împlinindu-le cu dragoste, ne ridicăm la înălțimea cerului. De aceea, și noi, străduindu-ne a le urma, te cinstim cu aceste cântări:
Bucură-te, că prin smerenie, ai biruit pe nevăzuții vrăjmași;
Bucură-te, iubitorule de isihie călugărească;
Bucură-te, povățuitorul iscusit al monahilor nevoitori;
Bucură-te, că ai statornicit în mănăstiri viața cea de obște;
Bucură-te, că pe frații din mănăstiri spre viața duhovnicească i-ai călăuzit;
Bucură-te, că făgăduințele călugărești pe mulți i-ai învățat;
Bucură-te, cel ce ai pus buna rânduială în mănăstirile de sub povățuirea ta;
Bucură-te, cel ce ai avut în jurul tău mulțime de ucenici;
Bucură-te, mare iubitor al rugăciunii inimii;
Bucură-te, cinstea călugărilor de pretutindeni;
Bucură-te, podoabă duhovnicească a Eparhiei Buzăului și Vrancei;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 7-lea

Cunoscător și împlinitor al Sfintelor Scripturi te-ai arătat, minunate părinte Vasile, acestea ajutându-te să înțelegi lucrările lui Dumnezeu din firea lucrurilor și să te sârguiești în viața isihastă, spre unirea cu Hristos, cântând neîncetat: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Ne minunăm de înțelepciunea ta, cuvioase părinte Vasile, pe care ai dovedit-o din belșug în înțelegerea Sfintelor Scripturi, de unde ai învățat smerita cugetare întru Hristos. Pentru aceasta, cu evlavie, îți cântăm:

Bucură-te, tâlcuitorule al Sfintelor Scripturi;
Bucură-te, păstrătorule al Sfintei Tradiții;
Bucură-te, pururea cugetătorule la cuvântul lui Dumnezeu;
Bucură-te, împlinitorule al poruncilor evanghelice;
Bucură-te, îndemnătorule la trăirea învățăturilor dumnezeiești;
Bucură-te, că te-ai îmbogățit din comoara Sfintelor Scripturi;
Bucură-te, cel ce ai găsit reazem puternic în scrierile sfinte;
Bucură-te, că te-ai adăpat din apa duhovnicească a Sfinților Părinți;
Bucură-te, că din cuvântul cel plin de putere al lui Hristos te-ai înflăcărat;
Bucură-te, că în viața călugărească, după pilda cuvioșilor Părinți, ai viețuit;
Bucură-te, că pe ai tăi ucenici cu iubirea frățească a vieții i-ai învățat;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 8-lea

Despărțindu-te de tulburările lumești, viața sihăstrească ai împlinit, părinților pustiei asemănându-te, plăcutule al lui Dumnezeu. Pentru aceasta, împreună cu dânșii, te cinstim, cuvioase Vasile, cântând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Văzând trăirea ta în liniștea sihăstriei, prea lăudate părinte, cu adevărat, am înțeles că viața pustnicilor fericită este. Căci, într-armându-te cu dumnezeiescul dor, nerodirea pustiului ai schimbat-o în ogor dătător de roadă duhovnicească. Pentru aceea, îți cântăm:

Bucură-te, cel ce, prin înfrânarea trupului, te-ai asemănat cu pustnicii;
Bucură-te, că te-ai făcut pildă sihaștrilor;
Bucură-te, că pe diavol cu postul și cu rugăciunea l-ai rușinat;
Bucură-te, că ai fost un mare vestitor al Filocaliei Părinților;
Bucură-te, că din învățăturile Sfântului Grigorie Sinaitul te-ai adăpat;
Bucură-te, că de la Sfântul Isaac Sirul ai gustat dulceața rugăciunii lui Iisus;
Bucură-te, că de la cuviosul Ioan Scărarul ai învățat trezvia în rugăciune;
Bucură-te, că în toate ai urmat pe Sfinții Părinți;

Bucură-te, că din Poiana Mărului te-ai ridicat la cele cerești;
Bucură-te, împreună locuitorule cu sfinții lui Dumnezeu în ceruri;
Bucură-te, cel ce pururea te rogi pentru mântuirea noastră;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 9-lea

Împlinitor și propovăduitor al virtuților creștinești te-ai arătat, cuvioase părinte, iar tăria cuvintelor tale a înfrumusețat cu strălucite podoabe pe credincioșii Bisericii strămoșești, care, urmând învățăturilor tale, s-au deprins a cânta lui Dumnezeu, Celui în Treime lăudat: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Toate obștile călugărești pe care le-ai povățuit, fericite părinte Vasile, le-ai schimbat în oaze duhovnicești de profundă trăire creștinească; de aceea, minunându-ne, îți strigăm așa:
Bucură-te, cel ce ne-ai lăsat cuvinte ziditoare de suflet;
Bucură-te, că mulți prin ale tale învățături s-au luminat;
Bucură-te, cel ce toată viața ți-ai închinat-o rugăciunii și scrierilor filocalice;
Bucură-te, că, precum o albină iubitoare de dulceața florilor, la citirea celor sfinte te-ai asemănat;
Bucură-te, cel ce ai deprins pe credincioși a pătrunde în taina sfintei rugăciuni;
Bucură-te, ctitor ales al multor mănăstiri cu rânduială sfântă;
Bucură-te, că ucenicilor tăi le-ai poruncit să urmeze cu sfințenie pravila călugărească;
Bucură-te, că spre desăvârșirea îngerescului chip i-ai povățuit;
Bucură-te, că din Poiana Mărului o școală a rugăciunii curate ai făcut;
Bucură-te, că sihăstriile din Munții Buzăului și ai Vrancei le-ai îndrumat;
Bucură-te, părinte al călugărilor și povățuitor al credincioșilor;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 10-lea

Întocmai ca un înger ai viețuit pe pământ, fericite părinte, iar după mutarea ta la cele nepieritoare, fiind rânduit de Dumnezeu în ceruri, ai aflat împreună viețuire cu îngerii. De aceea, bucurându-te de slava cea negrăită, înalți neîncetat cu cetele cerești Preasfintei Treimi cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Marele apostol al neamurilor, Sfântul Pavel, a scris în dumnezeieștile Scripturi că sfinții vor judeca lumea, iar psalmistul, sub insuflarea Duhului Sfânt, glăsuia că minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi; pentru aceea, și noi, cunoscând că

Dumnezeu te-a prea mărit în ceruri, precum tu L-ai prea mărit pe pământ, îngenunchind înaintea icoanei tale, cuvioase Vasile, zicem așa:
Bucură-te, cel ce în ceruri ți-ai pregătit sălașul veșniciei;
Bucură-te, că în cartea vieții numele tău se află scris;
Bucură-te, că mare har ai aflat înaintea lui Dumnezeu;
Bucură-te, că întru toate ai împlinit cuvântul Evangheliei;
Bucură-te, că ne-ai învățat a cugeta la cele cerești;
Bucură-te, cel ce ne-ai povățuit că ascultarea este de mare preț;
Bucură-te, că prin purtare de grijă ucenici în douăsprezece mănăstiri buzoiene și vrâncene ai rânduit;
Bucură-te, că, prin tine, Poiana Mărului a devenit loc mult iubit;
Bucură-te, că numărul sfinților români l-ai sporit;
Bucură-te, cel ce pururea te rogi pentru ușurarea necazurilor noastre;
Bucură-te, cel ce mijlocești pentru mântuirea tuturor;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 11-lea

Cale spre ceruri a fost viața ta, cuvioase părinte Vasile, pe care ai urcat, prin virtuți, până la Dumnezeu, căruia se cuvine toată slava și închinăciunea, iar de la noi cuvenita cântare îngerească: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

După truda vieții sihăstrești, într-aripat fiind de dragostea lui Hristos, ai ajuns în ceruri, acolo primind plata ostenelilor tale, fericite părinte. Și, strălucind în lumina cea negrăită a slavei lui Dumnezeu, nu înceta să mângâi pe fiii tăi care se nevoiesc în iureșul necazurilor vieții și care strigă așa:
Bucură-te, că viața ta a fost o neîncetată jertfă sfântă;
Bucură-te, că ți-ai pregătit comori în ceruri din ale tale fapte bune;
Bucură-te, că, prin moarte, te-ai mutat cu sufletul la cele cerești;
Bucură-te, că ne-ai învățat să ne lepădăm de cele lumești;
Bucură-te, că, prin viața ta, ne-ai dat pildă de smerenie;
Bucură-te, cel ce pe călugări la deasă spovedanie și la împărtășire i-ai povățuit;
Bucură-te, că ne-ai învățat să cugetăm la cele de sus;
Bucură-te, cel ce prin testament ai lăsat rânduială sfântă în mănăstiri;
Bucură-te, că, prin sfintele tale rugăciuni, de ispite și necazuri ne ferești;
Bucură-te, cel ce ne-ai îndemnat să ne ridicăm din întinăciunea păcatelor;
Bucură-te, mângâierea monahilor și a credincioșilor osârduitori;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 12-lea

Propovăduitor al rugăciunii inimii și învățător al înfrânării te-ai arătat pe tine, cuvioase părinte Vasile; pentru ale tale multe osteneli, lumea te cinstește după cuviință, dând slavă lui Dumnezeu, căruia și noi Îi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Luminător al dreptei credințe și chip blândeților te-ai adeverit pe tine, cuvioase părinte Vasile, de care minunându-ne, cu glas de bucurie, îți strigăm așa:
Bucură-te, cel ce locuiești în ceruri dimpreună cu toți sfinții;
Bucură-te, cel ce din pruncie ai fost hrănit cu Pâinea Vieții;
Bucură-te, că mai presus de toate ai ales calea îngerească a călugăriei;
Bucură-te, că la Dumnezeu ai cugetat ziua și noaptea prin rugăciune;
Bucură-te, cel ce ai gustat din bucuria Raiului aici, pe pământ, prin viața duhovnicească;
Bucură-te, cel ce ne-ai insuflat duhul rugăciunii lui Iisus;
Bucură-te, că rugăciunile tale ca o tămâie de bună mireasmă la ceruri s-au înălțat;
Bucură-te, cel ce ți-ai agonisit în candela sufletului untdelemnul bucuriei;
Bucură-te, cel ce ai învățat pe toți să ceară mila lui Dumnezeu;
Bucură-te, că purtând Crucea lui Hristos te-ai întărit sufletește;
Bucură-te, îndrumătorule duhovnicesc al vestitului stareț Paisie de la Neamț;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul al 13-lea (de trei ori)

O, de trei ori fericite, cuvioase părinte Vasile, podoaba cea aleasă a călugărilor, bucuria cea sfântă a pustnicilor, stâlpul cel neclintit al răbdării, trâmbița cea netăcută a rugăciunii inimii, îngerească minte care ai înmulțit talantul încredințat de Hristos, auzi-ne pe noi, nevrednicii, care suntem cuprinși de tot felul de necazuri și de ispite, și te roagă lui Dumnezeu să ne învrednicească, la vremea potrivită, de cereasca Sa Împărăție, ca neîncetat, împreună cu îngerii, să cântăm Preasfintei Treimi: ***Aliluia!***

Apoi se zice iarăși;

Icosul 1

De tânăr, te-ai arătat iubitor de viață călugărească, părinte Vasile. Ai lepădat cu îndrăzneală toată grija cea lumească și cu dragoste ai pornit pe calea cea aspră a sihăstriei. Pentru aceea, cu smerenie și glas de bucurie, îți cântăm:
Bucură-te, floare bine mirositoare sădită în grădina vieții sihăstrești;
Bucură-te, cel ce pururea vorbești cu Iisus prin rugăciune;
Bucură-te, că întru nevoințe ți-ai petrecut viața călugărească;
Bucură-te, că îngerilor te-ai asemănat prin viețuire pustnicească;

Bucură-te, împreună locuitorule cu sfinții care au bine plăcut lui Dumnezeu;
Bucură-te, că din Munții Buzăului ai făcut un Athos românesc;
Bucură-te, mare iubitor și trăitor al învățăturii Sfinților Părinți;
Bucură-te, că te-ai hrănit din dumnezeieștile Scripturi;
Bucură-te, că întru tine numele lui Iisus s-a prea mărit;
Bucură-te, că pe ucenici i-ai învățat smerita viețuire;
Bucură-te, cel ce pururea te rogi lui Dumnezeu pentru noi;
Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Condacul 1

Celui ce a fost vas curat al Duhului Sfânt, îndreptătorul călugărilor, înălțimea cea strălucită a smereniei, cumpăna cea dreaptă a înfrânării și solitorul cel tare al rugăciunii inimii, cuviosului părinte Vasile, să-i aducem rugăciuni pentru izbăvirea noastră și să-i cântăm: ***Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!***

Rugăciune către Sfântul cuvios Vasile de la Poiana Mărului

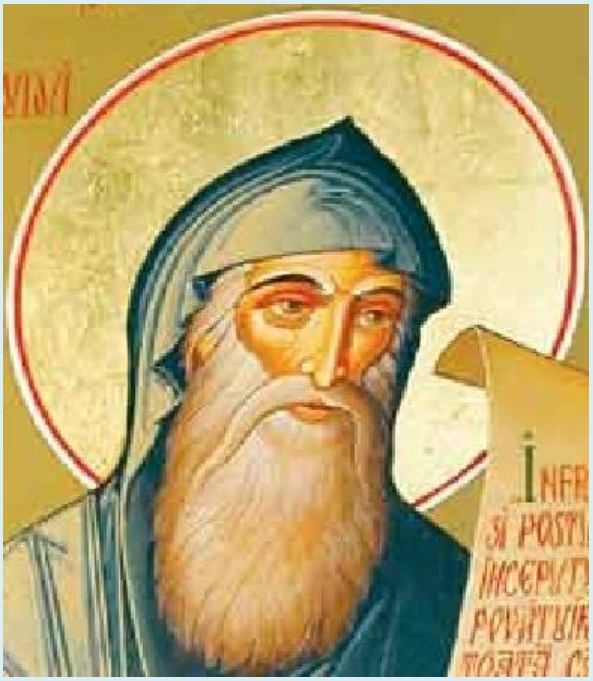

Sfinte cuvioase părinte Vasile, alesule al lui Dumnezeu și moștean al Împărăției Cerurilor, care împreună cu îngerii și cu sfinții viețuiești, pe tine te rugăm cu lacrimi și cu umilință: izbăvește-ne, prin sfintele tale rugăciuni, de mulțimea ispitelor și a necazurilor, de poftele cele vătămătoare ale trupului și de gândurile cele rele care se abat asupra noastră. Fii rugătorul celor din mănăstiri, care, din iubire și credință față de Domnul Iisus Hristos, au lăsat toată grija cea lumească,

pentru ca, împreună cu tine, să slujească mereu lui Dumnezeu în viața pustnicească. Tu ești și mijlocitor pentru cei din lume care cinstesc numele lui Iisus Hristos și Biserica cea una, sfântă, sobornicească și apostolească. Către tine, cuvioase părinte, îndreptăm această smerită rugăciune, pe care să o duci înaintea Tatălui ceresc ca pe o tămâie cu bună mireasmă. Fă-ne să avem în minte și în inimă rugăciunea lui Iisus. Unește pe toți creștinii în aceeași credință dreptmăritoare și ne învrednicește să dobândim fericirea Raiului, în veci. Amin!

Și se face otpustul.

Cuviosul Vasile ieroschimonahul, stareţul Schitului Poiana Mărului († 1767)

a. Viaţa

Cuviosul ieroschimonah Vasile a fost părintele duhovnicesc al stareţului Paisie de la Neamţ şi unul din cei mai vestiţi dascăli şi lucrători ai rugăciunii lui Iisus din secolul XVIII. El era, după tradiţie, din părţile Poltavei şi s-a născut spre sfârşitul secolului XVII.

Luând din tinereţe crucea lui Hristos, s-a făcut schimonah în Schitul Dălhăuţi-Focşani, prin anii 1705-1706, unde s-a nevoit ca sihastru cu mare osârdie şi frică de Dumnezeu. Aici a deprins adâncul Sfintei Scripturi şi a citit multe scrieri ale Sfinţilor Părinţi. Apoi, cu darul lui Hristos, a ajuns mare lucrător al sfintei rugăciuni şi sfetnic duhovnicesc al părinţilor din obşte.

Primind hirotonia în preot, în anul 1715 ajunge egumen al Mănăstirii Dălhăuţi şi vestit povăţuitor de suflete, încât numele lui se făcuse cunoscut peste tot, până la domnul Ţării Româneşti, Constantin Mavrocordat. Timp de 20 de ani, cât a fost stareţ la Dălhăuţi, Cuviosul Vasile adună în jurul său o obşte de peste 40 de călugări sihaştri, pe care îi deprinde cu ascultarea, smerenia, tăcerea şi lucrarea cea de taină a rugăciunii lui Iisus. Astfel, stareţul Vasile face din obştea sa o adevărată şcoală duhovnicească de trăire isihastă, după învăţătura Sfinţilor Părinţi, renumită

în Ţara Românească. Ucenicii săi, munteni, moldoveni, ardeleni şi ruşi, trăiau în desăvârşită dragoste şi bună rânduială. Apoi, nemaiîncăpând la Dălhăuţi, se stabilesc, o parte, la Schiturile din jur: Trestieni, Ciolanu, Cârnu, Răteşti, Rogoz, Bonţăşti, Valea Neagră (Vrancea) şi altele.

Prin anii 1730-1733, stareţul Vasile reînnoieşte Schitul Poiana Mărului şi se mută aici cu 12 ucenici. Ca stareţ la Poiana Mărului, Cuviosul Vasile conduce duhovniceşte toate schiturile din Munţii Buzăului, pe care le cercetează regulat, fie personal, fie prin scrisori. Unul din ucenicii săi a fost şi Cuviosul Paisie, pe care îl primeşte în Schitul Trestieni pentru câţiva ani, iar în anul 1750 îl călugăreşte în Muntele Athos.

Rânduiala stareţului Vasile era aceasta: trăirea în desăvârşită armonie, citirea zilnică a Sfintei Scripturi şi a Sfinţilor Părinţi, practicarea rugăciunii lui Iisus, păzirea curată a minţii, mâncarea o dată pe zi şi împărtăşirea săptămânală.

Ca dascăl al rugăciunii, marele stareţ a scris şi câteva „Cuvinte" despre paza minţii, despre rugăciune şi creştere duhovnicească, care sunt scurte introduceri la scrierile filocalice ale Sfinţilor Nil de Sorska, Filotei, Isihie şi Grigorie Sinaitul. Cuvintele sale introductive sunt adevărate pagini de filocalie şi călăuză spre Hristos prin sfânta rugăciune.

Ajungând la măsura marilor sihaştri, Cuviosul Vasile şi-a dat sufletul în mâinile Domnului în anul 1767, lăsând în urmă numeroşi ucenici.

b. Fapte şi cuvinte de învăţătură

1. Cuviosul Vasile de la Poiana Mărului a fost nu numai ctitorul unei mari sihăstrii româneşti, renumită chiar peste hotarele ţării, ci şi părintele duhovnicesc al altor unsprezece schituri şi mănăstiri din judeţele Vrancea şi Buzău, pe care le organizează personal după rânduiala isihastă fixată de el şi le populează cu numeroşi ucenici formaţi de el. Preluând mişcarea isihastă de la Schitul Pocrov iniţiată de Cuviosul Episcop Pahomie al Romanului († 1726), fericitul stareţ Vasile era foarte iscusit în viaţa de rugăciune, în cunoaşterea Sfintei Scripturi şi a Sfinţilor Părinţi filocalici. Punând accent mai ales pe ascultare, pe lectură şi rugăciune în mănăstirile şi sihăstriile din centrul ţării noastre, reuşeşte să creeze un adevărat curent de înnoire duhovnicească îa monahismul românesc la mijlocul secolului XVIII. Acest mare curent, al doilea ca mărime după cel din secolul XV, iniţiat de Sfinţii Nicodim de la Tismana († 1406), Leontie de la Rădăuţi şi Daniil Sihastrul, va fi desăvârşit şi răspândit în toate ţările ortodoxe la sfârşitul secolului XVIII şi

începutul celui următor, prin marii stareţi Paisie de la Neamţ († 1794), Gheorghe de la Cernica († 1806) şi Sfântul Calinic de la Cernica († 1868).

2. Datorită aşezării ţării noastre la răscrucea dintre Peninsula Balcanică ortodoxă, în care strălucea Muntele Athos, şi Rusia ortodoxă, cu avântul ei isihast, Cuviosul Vasile de la Poiana Mărului a găsit aici locul cel mai potrivit pentru o viaţă monahală înnoită, atât prin rugăciune, cât şi printr-o trăire duhovnicească împărătească. Acest iscusit dascăl al rugăciunii a reuşit să îmbine atât de armonios în sihăstriile din ţinutul Buzăului şi Vrancei asprimea ascetică a vieţii călugăreşti din Sinai şi Athos, cu experienţa mistică a monahismului slav şi cu tradiţia isihastă de sihăstrie din sutele de schituri şi mănăstiri, în care monahismul românesc, atât de măsurat şi aşezat, îşi ducea viaţa duhovnicească fără întrerupere încă din secolul IV. Astfel, stareţul Vasile reînnoieşte viaţa monahală din schituri şi sihăstrii prin îmbinarea acestor trei experienţe: greacă, rusă şi română; iar marii stareţi Paisie de la Neamţ şi Gheorghe de la Cernica, urmaţi de Sfântul Calinic, vor reînnoi viaţa duhovnicească din marile lavre şi chinovii româneşti.

3. Reînnoirea vieţii monahale de la Poiana Mărului şi din celelalte schituri din Vrancea şi Buzău s-a început şi desăvârşit printr-o profundă viaţă de rugăciune, supravegheată permanent aproape o jumătate de secol, de către marele stareţ Vasile. El cerea ucenicilor săi să practice neîncetat rugăciunea inimii, chiar înainte de despătimire, să trăiască în desăvârşită dragoste şi ascultare, să iubească tăcerea, smerenia, postul şi sărăcia celor materiale. Toate acestea, împreună cu stricta respectare a slujbelor bisericeşti la care luau parte toţi călugării, au contribuit cel mai mult la curentul monahal înnoitor care a odrăslit în Schitul Poiana Mărului.

4. Despre rugăciunea inimii astfel învăţa cuviosul Vasile de la Poiana Mărului:

- Mulţi, citind cartea Sfântului Grigorie Sinaitul şi neavând încercarea lucrării minţii, greşesc în înţelegerea cea dreaptă a ei, socotind că această lucrare a fost dată numai bărbaţilor celor sfinţi şi fără de patimă. De aceea, ţinându-se de obiceiul de acum, adică numai de citirea şi cântarea psalmilor, a troparelor şi a canoanelor, săvârşesc numai rugăciunea cea din afară. Ei nu înţeleg că acest fel de rugăciune cântată ne-au dat-o părinţii numai până la o vreme, pentru neputinţa şi pruncia minţii noastre. Aceasta pentru ca, deprinzându-ne prin citire şi cântare, să urcăm la treapta lucrării celei cu mintea, nu să petrecem până la sfârşit în aceasta. Pentru că, citind şi cântând numai cu buzele rugăciunea cea din afară, rămânem la o părere bucuroasă de noi înşine, socotind că facem un lucru mare.

5. Repetând învăţăturile Sfântului Grigorie Sinaitul, aşa îşi învăţa ucenicii cuviosul Vasile de la Poiana Mărului: ***- Cântarea noastră se cade să fie înge-rească, după cum ne este şi vieţuirea, iar nu trupească. Căci cântarea cu glas şi cu strigare a fost dată pentru lenevirea şi nepriceperea noastră, ca să ne ridice la rugăciunea cea adevărată din inimă.***

6. În continuare adăuga cuviosul Vasile, citând pe marele sinait: ***- Nu-i este cu putinţă celui ce se luptă în acest fel, adică cu rugăciune cititǎ, din afară, să dobândească cândva pace duhovnicească sau să ia cununile biruinţei. Căci unul ca acesta este asemenea celui ce luptă noaptea, care aude glasurile duşmanilor şi primeşte răni de la ei, dar nu poate vedea limpede cine sunt ei, de unde vin sau cum lovesc şi pentru ce, căci întunericul îi orbeşte mintea. Cel ce se luptă astfel, cu rugăciunea exterioară, nu va putea scăpa să fie nu zdrobit de cei de alt neam. Osteneala o suportă, dar de plată este păgubit.***

7. Iar pentru curăţirea minţii de gânduri şi coborârea ei în inimă în vremea rugăciunii, aşa învăţa cuviosul Vasile: ***- Dacă simţurile din afară nu pot opri mintea de la gânduri, trebuie ca mintea să fugă din simţuri, în vremea rugăciunii, în cămara inimii şi să stea acolo surdă şi mută la toate gândurile. Căci, precum sabia cea cu două tăişuri, ori în ce parte o vei întoarce, taie cu ascuţişul ei cele ce se nimeresc în preajma ei, tot aşa lucrează şi rugăciunea lui Iisus, ca o sabie, uneori fiind întoarsă spre gândurile cele rele şi spre patimi, iar alteori spre păcat, spre aducerea aminte de moarte şi de muncile cele veşnice.***

8. Arătând valoarea atât de mare a rugăciunii din inimă, faţă de cea citită şi cântată, spunea stareţul Vasile şi aceasta: ***- De va voi cineva, fără această rugăciune din inimă, numai cu rugăciunea rostită şi cântată şi cu simţurile şi împotrivirea cea din afară să surpe atacurile vrăjmaşilor şi să se împotrivească oricărei patimi sau gând viclean, acela va fi biruit degrabă şi de multe ori de vicleanul diavol, făcându-l să se aplece spre slava deşartă şi spre neatenţie, socotindu-se păstor şi învăţător al oilor celor cuvântătoare.***

9. Iar despre importanţa rugăciunii şi a cântărilor din biserică şi cum trebuie să fie făcute ele, aşa învăţa cuviosul Vasile pe ucenicii săi: ***- Să nu socoteşti, binecredinciosule cititor, că, luându-ne pe noi Sfinţii Părinţi, de la multa cântare din afară şi poruncindu-ne să ne deprindem cu lucrarea, adică cu rugăciunea minţii, nesocotesc psalmii şi canoanele. Să nu fie aceasta. Căci acestea sunt date de Duhul Sfânt Bisericii lui Hristos, întru care se săvârşeşte toată lucrarea de sfinţire prin hirotonie şi toată taina iconomiei lui Dumnezeu-Cuvântul, până la a doua venire a Lui, în care se cuprinde şi învierea noastră. Că nu este ceva***

omenesc în rânduiala bisericească, ci toate sunt ale darului lui Dumnezeu, neprimind nici un adaos de la vrednicia noastră şi nici o împuţinare pentru păcatele noastre.

10. Cugetând la cuvintele Sfântului apostol Pavel: Voiesc a zice cinci cuvinte cu mintea mea, decât zeci de mii cu limba (I Cor. 14, 10), Cuviosul stareţ Vasile învăţa pe ucenici că mai mare folos avem rostind la rugăciune câteva cuvinte cu atenţia minţii şi simţirea inimii, decât mii de cuvinte numai cu limba, fără atenţie şi simţire. Astfel, marele dascăl al rugăciunii învăţa, zicând: ***- Se cade mai întâi a ne deprinde mintea şi inima cu cinci cuvinte de acest fel, zicând din adâncul inimii: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă". După ce ne vom curăţi mintea cu această rugăciune, se cuvine a ne urca la cântarea înţelegătoare, adică la cântarea şi rugăciunea din biserică, deoarece oricare începător, şi încă pătimaş, poate săvârşi cu înţelegere această rugăciune întru păzirea inimii. Iar cântarea bisericească nicidecum nu o poate face, până nu-şi va curăţi mai întâi mintea cu această rugăciune. Sfântul Simeon, arhiepiscopul Salonicului, având acelaşi duh şi dar, porunceşte arhiereilor, preoţilor, călugărilor şi tuturor mirenilor, sfătuindu-i să zică şi să unească cu răsuflarea în toată vremea şi în tot ceasul această sfinţită rugăciune. El zice împreună cu Apostolul Pavel: „Nu este altă armă mai tare nici în cer, nici pe pământ, ca numele lui Iisus Hristos".***

11. Zicea iarăşi: ***- Cel ce vieţuieşte drept şi fără prihană, ferindu-se de plăcerea sa şi de înălţarea minţii, de s-ar ridica toate taberele diavoleşti asupra lui şi mii de ispite, va rămâne nevătămat, spun Părinţii. Dar cel ce umblă după rânduiala proprie şi după sfatul său, adică în neascultare şi în voile sale, acela cade în înşelăciune. Căci sunt două pricini ale înşelăciunii, adică ale căderii din rugăciunea cea curată a inimii: lucrarea faptelor bune după voie proprie, adică fără ascultare şi sfătuire, şi a doua este înălţarea minţii, adică mândria cugetului, care este împotriva smeritei cugetări.***

12. Cuviosul Vasile, într-un glas cu toţi Sfinţii Părinţi, spune că ***din trei pricini unii din călugări şi din creştini părăsesc lucrarea cea sfinţită a rugăciunii inimii. Unii din ei „lasă această lucrare numai sfinţilor bărbaţi fără patimă, socotind că numai acelora li se potriveşte, nu şi celor pătimaşi". A doua pricină a părăsirii rugăciunii inimii este „împuţinarea aproape totală a învăţătorilor la acest fel de vieţuire"; iar a treia pricină este „înşelăciunea care se iveşte în această lucrare", adică ispita mândriei şi a voii proprii. Or, pentru împuţinarea patimilor la călugării începători, este nevoie de atenţia minţii şi paza inimii, adică de rugăciunea minţii. Iar dacă lipsesc dascălii rugăciunii, „avem scrierile sfinţilor***

ca învăţător". Cât pentru piedicile de care se tem unii, ei se fac sieşi piedică, „căci nu trebuie să te fereşti să mergi în pădure din teama de lup. Pentru că numai de Dumnezeu trebuie să te temi, să fugi din frică sau să te lepezi de El".

13. Cât pentru importanţa postului la deprinderea rugăciunii inimii, stareţul Vasile de la Poiana Mărului *aduce în mijloc cuvântul Sfântului Vasile cel mare, care zice: „Înfrânarea se rânduieşte potrivit puterii trupeşti a fiecăruia". Apoi adaugă: - Cu adevărat şi de aceasta se cuvine să se ţină seama, ca nu cumva, zdrobind cu înfrânarea cea peste măsură puterea trupească, să se facă trupul sleit şi neputincios spre sporirea duhovnicească. Pentru că, de ar fi fost bine să slăbim cu trupurile şi să zăcem abia vii, negreşit, aşa ne-ar fi făcut Domnul de la început. Dar de vreme ce ne-a făcut aşa cum ne-a făcut, greşesc cei ce nu păzesc precum este ceea ce a fost făcut. Pentru aceea zice Sfântul Maxim: „Dă trupului cele după putere şi întoarce toată nevoinţa ta spre lucrarea minţii". Iar Sfântul Diadoh zice: „Postul are laudă în sine, dar nu la Dumnezeu". Deci, nu se cade nevoitorilor binecredincioşi a se trufi pentru el, ci să vadă ţinta cugetării noastre în credinţa în Dumnezeu.*

14. Cuviosul Vasile de la Poiana Mărului spunea ucenicilor că viaţa monahală are trei căi: viaţa de obşte, vieţuirea în doi sau trei, numită şi cale de mijloc sau împărătească, având toate în comun, iar a treia este pustnicia, cea mai înaltă, pe care o duc numai cei sfinţi şi desăvârşiţi, după ce mai întâi au parcurs primele două căi. Dar unii monahi, zicea el, îşi aleg şi o altă cale, în afară de orice ascultare şi binecuvântare. Aceştia îşi fac chilia unde vor şi trăiesc singuri, îngrijindu-se mai mult de cele ale trupului. *- Schimnicia înainte de vreme, zice Cuviosul Vasile, este pricină de mândrie şi iubire de sine; pe când trăirea împreună cu alţii îţi descoperă slăbiciunile, te apără de ispite şi te poate curăţi zilnic, prin harul lui Hristos, lucrând din dragoste pentru Domnul.*

15. Iar pentru citirea Sfintei Scripturi, învăţa cuviosul: *- Ia aminte la citirea Scripturilor şi, de nu vei fi om, te vei face om, că citirea Scripturilor este tămăduire cu mult meşteşug şi mântuitoare. Însă, mare întărire este a nu greşi înţelegerea citirii Scripturilor şi mare surpare şi prăpastie adâncă este neînţelegerea Scripturilor. De aceea trebuie să cunoaştem şi scrierile Sfinţilor Părinţi şi ale altor nevoitori care ne ajută pe calea mântuirii.*

Scrisoare către prea cuviosul şi duhovnicescul meu fiu întru Hristos, ieroschimonahul kir Alexie

„Aşteptând cu mare dor întoarcerea ta, ca iarăşi să ne vedem cu bucurie faţă către faţă, îţi trimit ţie, prea iubitul meu fiu şi prieten, îmbrăţişarea mea călduroasă şi îţi amintesc de înţelegerea şi legământul nostru de a vieţui în pacea Domnului: De veţi ierta oamenilor greşelile lor şi Tatăl vostru cel ceresc vă va ierta greşelile voastre, iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre şi Cele ce voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi şi voi lor asemenea. (Matei 6, 14-15; Luca 6, 31).

Eu, o, prietene, fiind om neputincios, când greşesc faţă de cineva, voiesc ca acela să mă ierte. De asemenea, mă silesc, chiar dacă inima mea se împotriveşte să iert şi eu fratelui meu greşelile lui faţă de mine. Până când însă? Nu de şapte ori, zice Domnul, ci de şaptezeci de ori câte şapte, dacă ne va greşi şi-i va părea rău, să-i iertăm lui. Aceasta este pravila şi dreptarul nostru, pe care dacă le-am păzi, nimeni nu ne-ar strica dragostea dintre noi şi împreună-vieţuirea noastră.

Dar adesea, înclinarea noastră de a ne acoperi greşelile şi a ne dezvinovăţi - pe care cineva a numit-o unealtă a diavolului - nu ne lasă să ne luăm asupră-ne vinovăţia, cum ne este porunca, ci ne îndeamnă să o punem în sarcina fratelui nostru, iar pe noi să ne socotim nevinovaţi, ceea ce vădit este o minciună. ***Fratele este vinovat că m-a supărat, iar eu am păcătuit că nu am răbdat. Amândoi am greşit în faţa poruncilor lui Hristos şi totuşi aruncăm vina unul asupra celuilalt, ca şi Adam asupra Evei şi Eva asupra şarpelui.*** Şi astfel ne pierdem sufletele şi ne osândim ca şi aceia, numai pentru că umblăm a ne dezvinovăţi, şi nu pentru păcat, căci nu este în lumea aceasta om fără păcat, chiar de ar fi sfânt şi de ar vieţui numai o zi pe pământ. Deci este lucru lămurit că nu numai pentru păcate vom fi osândiţi, toţi cei care ne împotrivim poruncilor lui Hristos, ci şi pentru aceea că vrem să ne ascundem vinovăţia.

Să zic că mă loveşte cineva peste obraz, iar eu, nevoind să sufăr una ca aceasta, arunc toată răspunderea asupra lui, care neîndoielnic are partea lui de vină, şi-l înfăţişez ca pe un defăimător al poruncilor lui Hristos, iar pe mine însumi nu mă învinuiesc de nerăbdare. Se înţelege că atât cel care m-a lovit trebuie să fie judecat, cât şi eu, care n-am avut destulă răbdare, trebuie să mă pocăiesc şi să iau asupra-mi vina de a fi călcat porunca răbdării. De aceea şi Bogoslovul spunea: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este întru noi". Iar dacă vrem, o, prietene, ca adevărul să se sălăşluiască întru noi, atunci să fugim de apucătura de a ne dezvinovăţi şi să ne însuşim greşelile, şi atunci adevărul se va arăta pe faţă, de la sine sau prin uşile pocăinţei. Descoperirea de la sine a adevărului stă în voia Domnului, iar aflarea lui pe calea pocăinţei atârnă de slabele noastre puteri omeneşti. Din acestea, dar, se poate vedea că lupta noastră nu este

împotriva trupului şi a sângelui, ci asupra duhurilor întunericului, a începătoriilor şi a stăpâniilor de sub cer! (Efeseni 6, 12).

Vină dar la noi, vino grabnic, prietene, precum ni te-ai făgăduit, ca să ne fii împreună-nevoitor şi împreună-luptător împotriva duhurilor răutăţii de sub cer, cu care nu se poate duce lupta, chiar de s-ar coborî Raiul pe pământ, decât în chipul acesta. Bunăoară să ne suim amândoi într-o luntre şi să pornim cu ea, ca şi cum am avea o trebuinţă oarecare, în sus pe apa Niprului până la Kiev. Câtă vreme vom împinge cu lopeţile, luntrea noastră va înainta în susul apei, iar dacă încetăm vâslitul, atunci fără să ne mai ostenim noi, apa de la sine ne va duce la vale până la Oceacov sau până la Kinburn. Aceasta o spun ca să înţelegi că toate suişurile duhovniceşti se câştigă cu anevoie şi cu sudoare multă. Câtă vreme omul se nevoieşte şi veghează, el urcă, ca şi luntrea în susul apei. Iar când vrea să se mai odihnească şi încetează truda, el îndată coboară la vale, ca şi luntrea mânată de apele Niprului până în Crimeea, căci, slăbindu-ne puterile, patimile şi ispitele lucrează atunci în voie.

Aceasta este calea cea îngustă, care duce la mântuire, şi calea cea largă, care duce la pierzanie, cum zice Domnul. Cel ce rabdă necazul şi supărarea, săvârşeşte în sufletul său mare nevoinţă şi trudă, ca şi cel care vâsleşte luntrea împotriva cursului apei. Pe când omul care se mânie şi ţine minte răul şi mai ales dacă şi caută să se dezvinovăţească, acela îşi slăbeşte şi îşi seacă puterile sufleteşti, încât ispitele pătrund în sufletul lui fără nici o greutate şi-i duc mintea spre tot felul de plăceri şi patimi, precum şi apa duce luntrea spre Oceacov şi Crimeea. Aşa se întâmplă cu oricine se lasă cuprins de poftele şi desfătările trupeşti şi de patimi. De aceea zice apostolul că trupul se luptă asupra duhului, iar duhul asupra trupului. Cu alte cuvinte, dacă trupul nostru lasă vâslele şi vrea să adoarmă în luntre, atunci apa de la sine îl duce, împreună cu luntrea, la vale spre ţinutul tătarilor, pe când duhul sau cugetul curat îndeamnă şi sileşte trupul să vâslească şi să împingă din răsputeri luntrea la deal împotriva apei, până la Kiev.

Urmând această pildă, vino la noi, o, prietene şi prea iubite fiule, şi te urcă cu noi în luntre sau mai bine zis în corabia noastră şi, luând în mâini lopeţile, vâsleşte împreună cu noi, ca să mânăm corabia în susul apei şi să nu o scăpăm la vale, spre lucrarea poftelor şi a patimilor. Iar dacă din pricina slăbiciunii noastre nu vom putea neîntrerupt, zi şi noapte, să înaintăm cu corabia, atunci măcar să nu o lăsăm dusă de apă la vale şi să o ţinem pe loc cu ajutorul ancorei, adică cu împotrivirea noastră faţă de lucrarea patimilor. În acest chip odihnindu-ne puţin, iarăşi vom lua lopeţile şi vom mâna corabia la deal, adică luptând împotriva poftelor şi înclinărilor noastre rele.

Ţine-te dar, o, prietene, de făgăduinţa dată la plecarea ta, că de nu vei putea afla, la vreun schit sau pe lângă părintele Paisie, viaţa pe care o doreşti, apoi - cu cuvintele tale ai spus: „atunci îmi voi smeri gândurile mele şi mă voi întoarce înapoi".

Scumpul meu fiu duhovnicesc, ieroschimonah Kir Alexie! Până când vei fi purtat de gândurile tale, ca un al doilea Moise, legănat de valurile apelor, în coşul său de trestie? Porneşte-te la drum şi drumul te va aduce la braţele maicii tale, care te-a născut duhovniceşte, precum şi pe acel prunc 1-a adus fiica faraonului, maicii sale ca să-l crească.

Fii sănătos în Domnul şi te roagă pentru mine păcătosul".
Vasile, stareţul de la Poiana Mărului, 1766.

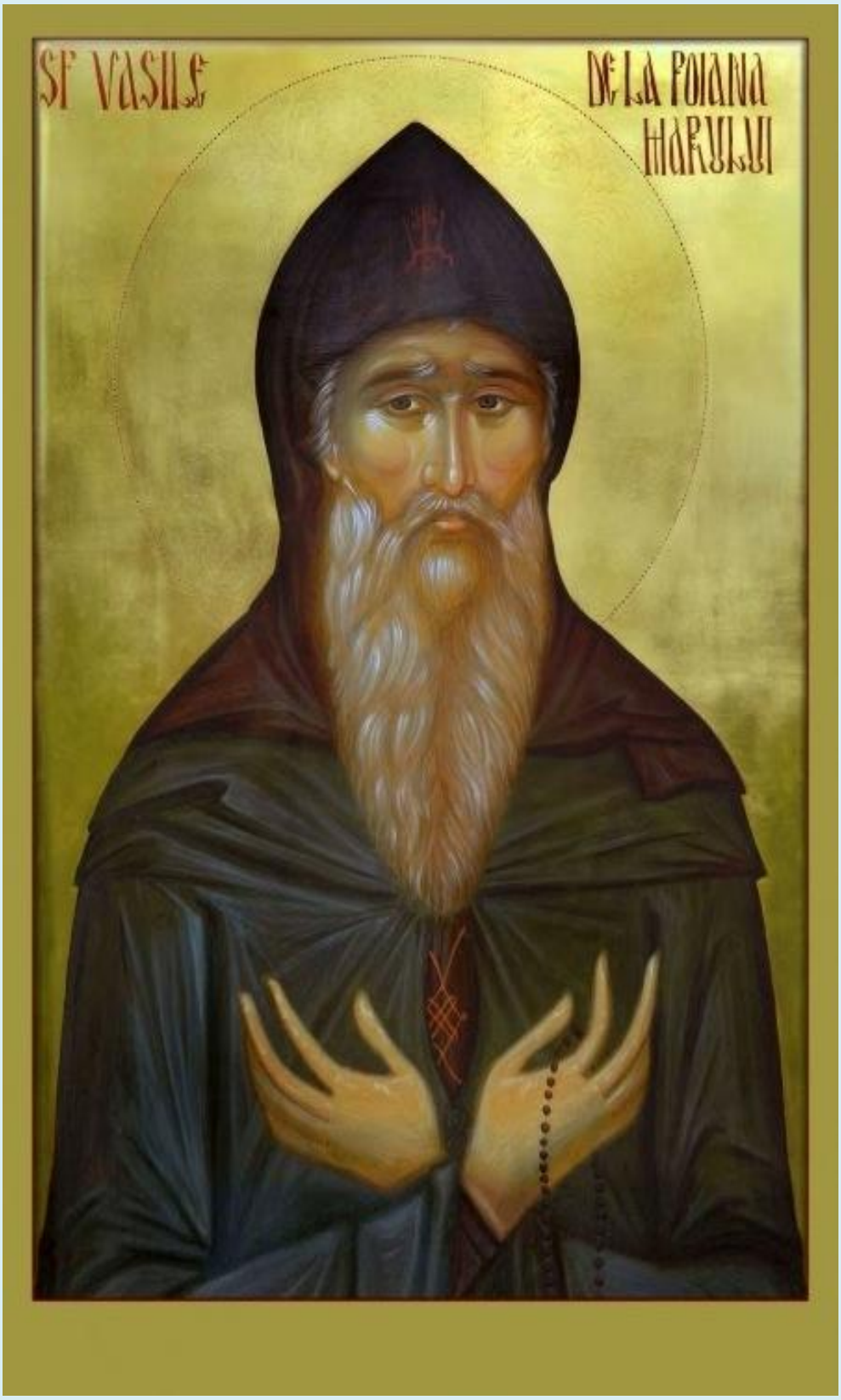

Bucură-te, cuvioase Vasile, mare rugător al lui Hristos!

Bucură-te, Sfinte apostol Marcu, ucenic al Domnului!